

Askerlik Kanununun 2850 sayılı Kanunla değiştirilen ve 3027, 3174, 4173 ve 4416 sayılı kanunlarla fıkralar eklenen 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında Kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/29)

T. C.
Başbakanlık
Muamelât Genel Müdürlüğü
Tetkik Müdürlüğü
Sayı : 71 - 1628, 6 - 2598

1. VII. 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

1111 sayılı Askerlik Kanununun beşinci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 22. VI. 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

GEREKÇE

2. Dünya Harbinin karanlık bir duruma girdiği 1942 yılında ordumuza her an vâkı olacak bir taarruzu önleyebilmek amacı ile ordu mevcudunun muvazzaflık artırılmasına lüzum görülmüş ve keyfiyet o tarihlerde her sınıfta muvazzaflık hizmetini 3 seneye çıkararak 4173 sayılı Kanunla sağlanmıştır.

1942 yılına nazaran durum bugün daha elverişli bulunduğu göre ordunun yarım milyonu aşan bir mevcudda tutulmasına lüzum kalmamış olduğu gibi modern silâh ve vasıtalarla teçhizi kıymetini artırmakla beraber er miktarını azaltmaya imkân vermiş olduğundan, her sınıfın eğitim, hizmet ve sair çeşitli özellikleri göz önünde tutularak muvazzaflık hizmetinin azaltılması düşünülmüştür. Bu maksatla yapılan inceleme sonucunda, bütün sınıflarda askerlik müddetinin 1942 yılından evvelki hadlere indirilebileceği ve fakatteknik vasıtaların artmış ve ordunun modernleşmiş olmasından bu müddetlerin bundan da aşağı indirilemeyeceği ve hattâ piyade sınıfında muvazzaflık hizmetinin iki sene olarak kalmasının zaruri olduğu kanaatine varılmıştır.

Çünkü :

İkinci Dünya Harbinden evvel bir buçuk sene müddetle hizmetli olan piyade sınıfının başlıca silâhları : «Tüfekle hafif makineli tüfek», muharebe vasıtaları da «Telefonla pırıldaktan» ibaretken; bugün eski silâh ve vasıtalara ilâveten piyadelere : «Makineli tabanca, hafif ve ağır piyade havan topları, piyatlar ve bazukalar, motörlü tank savar topları, çeşitli telsizleri içine alan muharebe kıtaları, alev ve sis makineleri ile donatılmış istihkâm birlikleri, sıhhiye takımları verilmiş; bazı birliklerimizde piyadeler motörleştirilmiş, tanklarla topçu uçaklarını da kendi kuruluşu içine alan muharebenin bütün yüklerini üzerine alan ve katî neticeyi sağlayan bir sınıf olarak meydana çıkmış ve dolayısıyla teknik ve taktik eğitim ve öğretim için daha fazla zaman sarfını ve iki sene hizmeti lüzumlu ve zaruri kılmıştır.

Kara ordusunun diğer sınıfları : «Topçu, istihkâm, muharebe...» piyadeye muvazi olarak modern silâh ve araçlarla teçhiz edildiğinden bunlarda da hizmetin iki sene olarak kalması tabii görülmüştür.

Hava ordusunun uçucu personeli gedikli ve subaylardan terekküp ettiğinden bu sınıfta hiz-

met iki sene olarak bırakılmış, denizde ise erler ancak ikinci yılında donanmada fiili olarak Eğitim ve öğretime katıldığından bu sınıfın muharebeye hazır olma imkânlarını sağlamak maksadıyla hizmetin üç sene olarak kalması; Jandarma ve Gümrükte ise piyade eğitiminden başka mülki ve adli birçok bilgilerin de öğretilmesi ve ayrıca araziyi ve muhiti iyi tanınması gibi fazla zaman yiyici öğretime de zaruret hâsıl olduğundan bu iki sınıfta da hizmetin iki buçuk yıl olarak kalması lüzumlu görülmüştür.

Böylelikle Deniz, Jandarma ve Gümrük eratından gayrisinde hizmet müddetlerinde eşitlik de sağlanmıştır.

Bu üç sınıfta hizmet müddetinin fazlalığına mukabil erlerin tam bir sevgi ile vazifeye bağlılığını sağlamak bakımından, tatminleri de uygun ve lüzumlu görülmektedir.

Bu düşüncelere göre ilişik kanun tasarısı hazırlanmış ve tesbit edilen harekât ve eğitim plânları, halen hizmette bulunan 1928 doğumlu erlerin Eylül sonuna kadar silâh altında kalmasını gerektirdiğinden bu kanunun 1 Ekim 1950 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

Millî Savunma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. 1/29

Karar No. 2

7 . VII . 1950

Yüksek Başkanlığa

1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 1 . VII . 1950 tarihinde Büyük Millet Meclisine sunulan ve 3 . VII . 1950 tarihinde Komisyonumuza havale buyurulan Kanun tasarısı Millî Savunma Bakanlığı temsilcileri huzuriyle okunup incelendi.

Muvazafalık döneminde hizmet müddetinin deniz sınıfında üç yıl jandarma ve Gümrük Kuruma sınıflarında iki buçuk yıl ve bunların dışında kalan diğer sınıflarda iki yıl olması Komisyonumuzca oy birliği ile kabul edilmiştir.

Muvazafalık hizmetinin kıtaya katılış gününden başlamasının mahzurlu olduğu ve şubelere her hangi bir sebeple sevkleri geciken vatandaşların bu yüzden haksızlığa uğradıkları bâzı komisyon üyelerince ileri sürülmüşse de ordudaki eğitimin selâmeti bakımından hizmetin kıtaya iltihak tarihinden başlamasının zaruri bulunduğu ve esasen ordumuzdaki asker alma ve sevkiyat işlerinin gittikçe daha muntazam olduğu ve memleket muvasalasının da tekâmül etmekte bulunduğu için sevkiyat gecikmelerinden doğa-

cak haksızlıkların azaldığı mütalâalarıyla Komisyon üyeleri çoğunluğu muvazafalık hizmetinin kıtaya katılış gününden başlamasını kabul etmiştir. Bu suretle kanun tasarısı Komisyonumuzca çoğunlukla kabul edilmiştir.

Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Millî Savunma Ko. Bş. Y.

Sözcü

Ankara

S. Kurtbek

Kâtip

Erzurum

M. Zeren

İsparta

Dr. İ. Aksu

Kastamonu

Gl. R. Taşkın

Kütahya

B. Besin

Seyhan

S. Tekelioğlu

Denizli

Gl. F. Karabudak

İstanbul

S. Yaver

Kayseri

Gl. İ. Berkok

Niğde

H. N. Yurdakul

Sivas

B. Taner

Van

Gl. K. Özalp

İmzada bulunmadı

Sözcü

Ankara

S. Kurtbek

Diyarbakır

Y. K. Aktuğ

Kastamonu

Gl. G. Deniz

Kocaeli

Gl. S. Önhon

Rize

K. Baita

Trabzon

Gl. N. Altuğ

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1111 sayılı Askerlik Kanununun beşinci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir maddede eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 21 Haziran 1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 2850 sayılı Kanunla değiştirilen ve 3027, 3174, 4173 ve 4416 sayılı kanunlarla fıkralar eklenen beşinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 5. — Muvazzaflık döneminde deniz sınıfı üç yıl, jandarma ve gümrük korouma sınıflarında iki buçuk yıl ve bunların dışında kalan diğer sınıflarda iki yıldır.

Muvazzaflık hizmetti kıtaya katılış gününden başlar.

İki yıldan ziyade askerlik yapacakların fazla hizmetleri askerlik çağının sonundan iki kat olarak düşülür.

GEÇİCİ MADDE : 1919 - 1929 doğumlu veya bunlarla işleme tâbi diğer erattan askerlik kanununun 86 veya 89 ne maddesi mucibince muamele görecekları hakkında da yukardaki beşinci madde hükmü uygulanır.

MADDE 2. — Bu kanun 1 Ekim 1950 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
A. Menderes	Başbakan Yardımcısı S. Ağaoğlu
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı H. Özyörük
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı R. Nasuhioğlu
Refik Ş. İnce	Maliye Bakanı H. Ayan
Dışişleri Bakanı	F. Köprülü
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı F. Belen
A. Başman	Sa. ve So. Y. Bakanı Dr. R. Belger
Eko. ve Ticaret Bakanı	Z. H. Velibeşe
G. ve Tekel Bakanı	N. Özsan
Ulaştırma Bakanı	Tarım Bakanı H. Polatkan
İşletmeler Bakanı	Çalışma Bakanı H. Polatkan
Muhlis Ete	